NVE
Reguleringsmyndigheten for energi – RME

HØRINGSDOKUMENT NR. 2 / 2023

RME

Forslag til endring i inntektsreguleringen av nettvirksomheter

Endring i metode for å fastsette kostnadsnormer

SKREVET AV Arqam Hamza Ahmad, Roar Amundsveen, Mona Helen Heien, Hilde Marit Kvile og Peder Undeli

RME Høringsdokument nr. 2/2023
Forslag til endring i inntektsreguleringen av nettvirksomheter : endring i metode for å fastsette kostnadsnormer

Utgitt av: Reguleringsmyndigheten for energi
Forfattere: Arqam Hamza Ahmad, Roar Amundsveen, Mona Helen Heien, Hilde Marit Kvile og Peder Undeli
Forsidefoto: Kraftledningsmast på Ulriken i Bergen. Foto: Bjørn Lytskjold/NVE

ISBN: 978-82-410-2268-5
ISSN: 2535-826X
Saksnummer: 202316016

Sammendrag: Forslag til endring i forvaltningspraksis knyttet til metode for fastsettelse av kostnadsnormer. Endringen gjelder rekalibrering av kostnadsnormer. Vi foreslår å fremover kun rekalibrere renteeffekten av differansen mellom forventede og faktiske kostnader. Forslaget vil gi jevnere inntektsrammer og redusere effekten av rekalibreringen slik at et selskap sin inntekt i større grad bestemmes av deres egne kostnader og effektivitet.

Emneord: Rekalibrering, kostnadsnormer, inntektsrammer

Reguleringsmyndigheten for energi
Middelthuns gate 29
Postboks 5091 Majorstuen
0301 Oslo

Telefon: 22 95 95 95
E-post: rme@nve.no
Internett: www.reguleringsmyndigheten.no

Oktober 2023

Innhold

Forord **4**

Sammendrag **5**

1 Innledning **6**

2 Om rekalibreringen **6**

2.1 Rekalibrering av inntektsrammen for 2022 i inntektsrammen for 2024 .. 7
2.2 Effekter i rekalibreringen 7
2.3 Hvordan nettapet påvirker rekalibreringsbeløpet 8

3 Forslag til endring av rekalibreringen **10**

3.1 Innspill fra bransjen om nettap i rekalibreringen 10
3.2 Alternativ metode for rekalibrering 10
3.3 Alternativ metode for rekalibrering kan redusere variasjonen i inntektsrammene over år 11
3.4 Utvikling i kostnadsdata 12
3.5 Vi foreslår å kun rekalibrere renteeffekten 14

4 Økonomiske og administrative konsekvenser **14**

4.1 Konsekvenser for nettkundene 14
4.2 Konsekvenser for nettselskapene 15
4.2.1 Konsekvenser på bransjenivå 15
4.2.2 Konsekvenser på selskapsnivå 16
4.3 Konsekvenser for myndighetene 18

Vedlegg **19**

Forord

Reguleringsmyndigheten for energi (RME) sender med dette ut et forslag til endring i metoden for å beregne nettselskapenes kostnadsnormer på høring. Vi foreslår å endre metoden for rekalibrering av kostnadsnormene. Rekalibreringen korrigerer for at datagrunnlaget til inntektsrammen er to år gammelt. Dokumentet og relevante bakgrunnsdata er gjort tilgjengelig på våre nettsider for alle interesserte.

Vi ber om at kommentarer til dette forslaget sendes til oss senest 8. desember 2023.

Innspillene merkes med 202316016.

Etter høringsfristens utløp vil RME vurdere de innkomne høringsuttalelsene og eventuelle behov for å gjøre endringer i forslaget. RME tar sikte på at en eventuell endring av metode trer i kraft i forbindelse med fastsettelsen av inntektsrammene for 2024.

Oslo, oktober 2023

3.11.23: korrigert renteeffekt i rekalibreringen i tabell 5, 6 og 7.

Tore Langset
direktør
Reguleringsmyndigheten for energi

Roar Amundsveen
seksjonssjef
seksjon for økonomisk regulering

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Sammendrag

Inntektsrammene fastsettes med utgangspunkt i regnskapstall fra to år tilbake i tid. Dette gjør at det i utgangspunktet tar to år fra selskapets kostnader oppstår, til det påvirker inntektsnivået. Når den faktiske kostnaden er kjent, gjør vi en rekalibrering som fjerner et eventuelt avvik mellom forventet kostnad og faktisk kostnad. Dette avviket tillegges renter og legges til eller trekkes fra kostnadsnormene.

Uten mekanismen for rekalibrering, ville bransjen uansett fått dekket sine kostnader gjennom kommende inntektsrammer, men da med et tidsetterslep på to år. Dersom det er en underliggende volumøkning over tid, betyr dette at bransjen alltid ville fått noe av inntekten sin på etterskudd. Vi finner derimot ingen underliggende trend når vi ser på historikken, og om noe så har nok heller driftskostnadene gjennomgått en effektivisering de siste årene. Med bakgrunn i dette kan vi si at rekalibreringen ikke er essensiell for at nettselskapene årlig skal få dekket sine kostnader og få en rimelig avkastning på investert kapital, som kanskje var antagelsen da mekanismen ble innført.

Vi har mottatt innspill fra nettselskaper og bransjeorganisasjoner om å se på hvordan høye kraftpriser og forskjeller mellom prisområder påvirker rekalibreringen. Vi har undersøkt virkningene av disse forholdene, og mener den beste løsningen fremover vil være å kun rekalibrere renteeffekten av det toårige tidsetterslepet i kostnadsgrunnlaget. Dette vil føre til at beløpet som omfordeles gjennom rekalibreringen blir betydelig lavere. Nettselskapenes inntekter blir også mer forutsigbare ettersom inntekten i større grad vil bli basert på egne kostnader og effektivitet. I tillegg vil en endring av rekalibreringen kunne bidra til jevnere inntektsrammer over tid.

Dette er et forslag om endring som også var på høring i 2015, men som vi den gang besluttet å ikke gjennomføre basert på motforestillinger i bransjen. Vi mener at de tidligere motforestillingene til forslaget ikke lenger er relevante, og at tiden er inne for å foreslå denne endringen på ny. Ved å endre rekalibreringen til å kun omfatte renteeffekter, imøtekommer vi bransjens bekymring knyttet til de spesielle kraftprisene i 2022, samtidig som vi unngår å utforme en særordning for å løse en spesifikk utfordring.

1 Innledning

Reguleringsmyndigheten for energi (RME) fastsetter hvert år inntektsrammer for strømnettselskapene.[1] Ifølge NEM-forskriften skal inntekten over tid dekke kostnaden ved drift og avskrivning av nettet, samt gi en rimelig avkastning på investert kapital gitt effektiv drift, utnyttelse og utvikling av nettet.[2] Forskrift om kontroll av nettvirksomhet slår fast at inntektsrammen skal bestå av 30 prosent kostnadsgrunnlag og 70 prosent kostnadsnorm.[3] Kostnadsnormen fastsettes på bakgrunn av sammenlignende effektivitetsanalyser som skal ta hensyn til relevante forskjeller i selskapenes rammebetingelser. I det følgende foreslår vi ingen endring i forskrift, men en endring i forvaltningspraksis som benyttes i beregningen av kostnadsnormene.[4]

Inntektsreguleringen sørger for at bransjen som helhet får dekket alle sine kostnader hvert år. I tillegg får bransjen årlig en rimelig avkastning på samlet avkastningsgrunnlag, som er bokført verdi på nettkapitalen. Kostnadsdekningen sikres årlig ved at kostnadsnormene kalibreres slik at summen av kostnadsnormer tilsvarer summen av kostnadsgrunnlag. Videre sikres kostnadsdekning over tid ved at avvik som følge av et toårig tidsetterslep mellom datagrunnlagsåret og inntektsrammeåret korrigeres i kostnadsnormen på bransjenivå. I begge disse kalibreringene brukes det enkelte selskaps andel av samlet avkastningsgrunnlag[5] som fordelingsnøkkel.

De siste to årene har vi sett både veldig høye kraftpriser og store forskjeller i kraftpriser mellom prisområder. Vi har mottatt innspill fra nettselskaper og bransjeorganisasjoner om at vi bør undersøke hvordan dette påvirker fordelingen av inntektsrammen mellom selskapene i rekalibreringen. I dette dokumentet beskriver vi våre vurderinger av disse effektene, og vi foreslår endring i rekalibreringen.

2 Om rekalibreringen

Inntektsrammene fastsettes med utgangspunkt i data fra to år tilbake i tid. Dette vil avvike fra de faktiske kostnadene som oppstår i det året inntektsrammen gjelder for. Derfor vil det oppstå en differanse mellom den samlede inntektsrammen for bransjen og summen av de faktiske kostnadene for bransjen.

Vi korrigerer for dette avviket gjennom en rekalibrering av kostnadsnormene. Differansen mellom estimerte og faktiske kostnader til drift, vedlikehold, KILE og nettap blir fordelt mellom nettselskapene basert på deres andel av bransjens totale

[1] Les mer om reguleringen av nettselskapenes inntekter i RME Fakta 2021-1 og om inntektsrammene i RME Fakta 2021-2.
[2] Forskrift 24. oktober 2019 nr. 1413 om nettregulering og energimarkedet (NEM) § 4-5.
[3] Forskrift 11. mars 1999 nr. 302 om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffer (forskrift om kontroll av nettvirksomhet) § 8-6
[4] Les mer om beregningen av kostnadsnormene i RME Fakta 2021-4.
[5] I denne sammenheng er avkastningsgrunnlaget utgående saldo for investert nettkapital, tillagt 1 prosent for netto arbeidskapital. For kalibreringen av kostnadsnormer likt kostnadsgrunnlaget, inkluderer fordelingsnøkkelen i tillegg utgående saldo for investert kapital som er finansiert med anleggsbidrag.

avkastningsgrunnlag. Beløpet til rekalibrering legges til eller trekkes fra inntektsrammen to år senere. På grunn av tidsetterslepet på rekalibreringen, inkluderer vi renter for to år, tilsvarende størrelsen på referanserenten disse årene. Vi holder kapitalkostnader utenfor rekalibreringen siden tidsetterslepet for disse kostnadene blir tatt hensyn til i beregningen av tillatt inntekt.

2.1 Rekalibrering av inntektsrammen for 2022 i inntektsrammen for 2024

Inntektsrammen for 2022 er basert på data fra 2020. Vi oppjusterer driftskostnader med KPI-lønn og KILE med KPI fra 2020 til 2022-kroner, før disse benyttes i kostnadsgrunnlaget i inntektsrammen for 2022.[6] For nettap benytter vi volum for 2020 sammen med kraftprisene for 2022.

Rekalibrering av inntektsrammen for 2022 skjer i beregningen av inntektsrammen for 2024, siden vi på det tidspunktet kjenner de faktiske kostnadene for 2022. Beløpet som skal rekalibreres er differansen mellom kostnadsgrunnlaget vi benyttet i inntektsrammen for 2022 og de faktiske kostnadene i 2022, tillagt renter for 2022 og 2023. Det er referanserenten som brukes i denne rekalibreringen. Tabellen nedenfor viser beregningen av rekalibreringsbeløpet til inntektsrammen for 2024:

Tabell 1: Beregning av rekalibreringsbeløpet for inntektsrammen for 2024

Tall i millioner kroner	Vedtak 2022	Faktisk kostnad 2022	Differanse
Drifts- og vedlikeholdskostnader	8 389	8 311	-78
Nettapskostnad	7 614	7 121	-493
KILE	1 005	723	-282
Sum	**17 008**	**16 155**	**-853**
Renter for 2022 og 2023			-141
Rekalibreringsbeløp (inkl. renter)			**-994**

Rekalibreringsbeløpet blir fordelt mellom selskapene basert på deres andel av totalt avkastningsgrunnlag, og kommer som tillegg eller fradrag i kostnadsnormen deres. Siden kostnadene som lå til grunn for vedtak om inntektsramme for 2022 var høyere enn de faktiske kostnadene for 2022, blir samlet inntektsramme for 2024 justert ned med 994 millioner kroner gjennom rekalibreringen.

2.2 Effekter i rekalibreringen

Uten mekanismen for rekalibrering ville bransjen uansett fått dekket sine kostnader gjennom kommende inntektsrammer, men da med et tidsetterslep på to år. Rekalibreringen sørger for årlig kostnadsdekning, men da på bransjenivå. Om det er egne eller andre selskapers kostnader som har endret seg, er dermed uvesentlig for selskapets andel av rekalibreringsbeløpet. Rekalibreringen innebærer dermed en viss omfordeling av inntekter mellom nettselskapene.

[6] Les mer om kostnadsgrunnlaget og KPI-justeringen i RME Fakta 2021-3.

Tabellen nedenfor viser størrelsen på historiske rekalibreringsbeløp, og hvor mye disse har utgjort av det samlede kostnadsgrunnlaget.

Tabell 2: Rekalibreringsbeløp for inntektsrammene 2016–2024 med dagens modell. Tall i millioner kroner.

År for kostnads - grunnlag	År for inntekts-ramme	Kostnads - grunnlag (KG)	Rekal.-beløp	Rekal.-beløp som del av KG
2022	2024	24 194	-995	-4.1 %
2021	2023	28 733	-86	-0.3 %
2020	2022	27 120	-735	-2.7 %
2019	2021	20 515	-585	-2.9 %
2018	2020	17 574	-337	-1.9 %
2017	2019	18 833	-1 220	-6.5 %
2016	2018	18 896	-873	-4.6 %
2015	2017	18 037	-1 344	-7.5 %
2014	2016	17 498	1 485	8.5 %

2.3 Hvordan nettapet påvirker rekalibreringsbeløpet

Rekalibreringsbeløpene har variert i størrelse, og et beløp på minus 994 millioner kroner i inntektsrammene for 2024 er ikke spesielt stort i forhold til tidligere år. Det vi derimot ser er at om lag halvparten av rekalibreringsbeløpet i inntektsrammen for 2024 skyldes endring i nettapsvolum fra 2020 til 2022. Derfor er det verdt å undersøke hvordan de store forskjellene i kraftpriser mellom prisområder i 2022 kan ha virket inn på nettapsvolumet i 2022, og dermed på rekalibreringsbeløpet.

Det er mange forhold som er med på å påvirke kraftoverføringen, og dermed overføringstapet i strømnettet. Værforhold er kanskje en åpenbar driver bak forbruket, men en annen driver kan være kraftprisen. Figuren under viser utvikling i nettapsvolum for lokalt og regionalt distribusjonsnett fra 2020 til 2022, fordelt mellom høypris- og lavprisområder.[7] Figuren virker å underbygge antagelsen om at kraftprisen påvirker forbruket, da den viser at nettap i høyprisområdene er redusert fra 2020 til 2022, mens nettap i lavprisområdene har økt.

[7] Referanseprisene på kraft som vi brukte i inntektsrammene for 2022 var 1888 kr/MWh for NO1, 2015 kr/MWh for NO2, 497 kr/MWh for NO3, 301 kr/MWh for NO4 og 1884 kr/MWh for NO5.

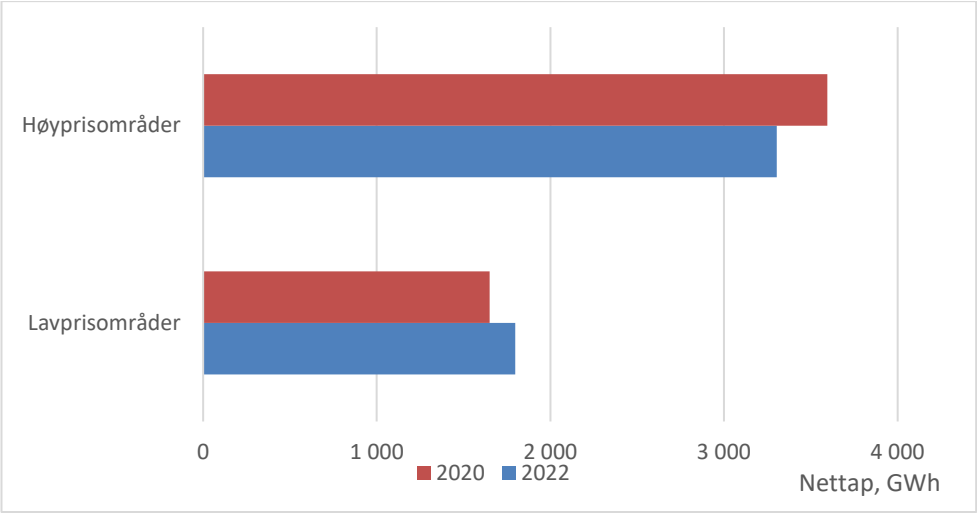

Figur 1: GWh nettap i 2020 og 2022 fordelt mellom høyprisområder (NO1, NO2 og NO5) og lavprisområder (NO3 og NO4). Figuren viser sum nettapsvolum i lokalt og regionalt distribusjonsnett.

Når kraftprisene er såpass ulike som i 2022, vil en endring i nettapsvolum i et høyprisområde påvirke rekalibreringsbeløpet mer enn en endring i nettapsvolum i et lavprisområde. Med kraftprisene fra 2022 gir nettapsendringene som vi ser i Figur 1 minus 493 millioner kroner til rekalibreringspotten. Til sammenligning ville kraftpriser på nivået fra 2019 for tilsvarende volumendringer utgjort minus 60 millioner kroner.

Figuren nedenfor viser historiske kraftpriser per område og prognoser fremover.

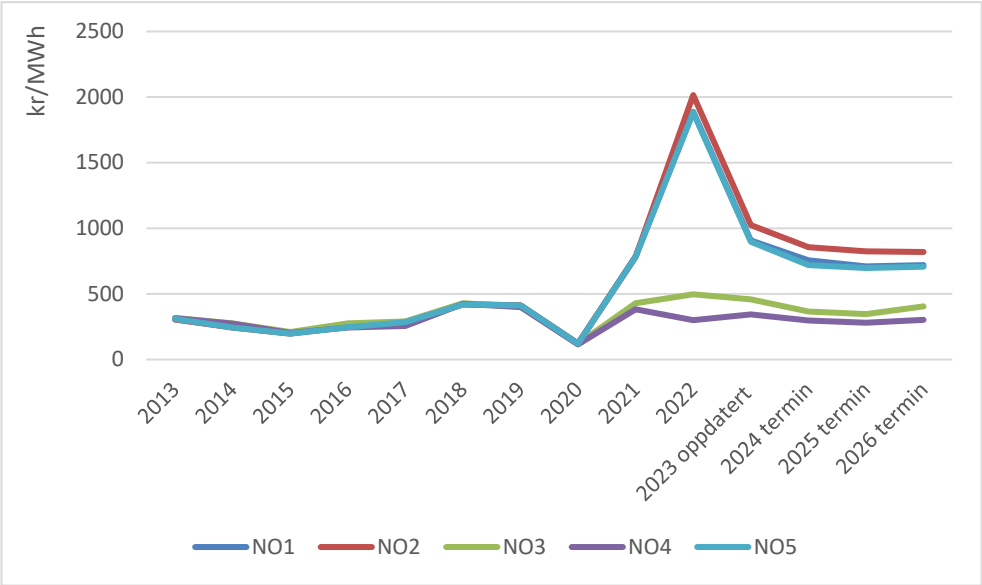

Figur 2: Referansepris for kraft per prisområde for 2013–2022 og terminpris per prisområde fra 2023

Basert på prognosene, vil antageligvis prisforskjellene være mindre i de kommende årene enn i 2022. Prisforskjellene ser imidlertid ut til å være større fremover enn de har vært historisk.

3 Forslag til endring av rekalibreringen

3.1 Innspill fra bransjen om nettap i rekalibreringen

Sommeren 2023 mottok vi et brev[8] fra 24 nettselskapet, hvor de uttrykte bekymring for at et delt norsk kraftmarked med lave priser i nord og høye priser i sør ville gi en markant svekkelse av rammevilkårene for nettselskapene nord i landet. Deler av bekymringen knytter seg til rekalibreringen av inntektsrammene for 2022 som skjer i inntektsrammen for 2024.

Ved å anta at selskaper i høyprisområder har fått redusert sitt nettap fra 2020 til 2022, vil dette isolert sett bety at faktisk kostnad ble lavere enn hva som ble estimert i kostnadsgrunnlaget for 2022, som resulterer i et negativt rekalibreringsbeløp. Vi kan anta at det motsatte er tilfellet for selskaper i lavprisområder. Selv om det reduserte nettapet i høyprisområder hadde tilsvart det økte nettapet i lavprisområder, ville dette likevel resultere i et negativt rekalibreringsbeløp på grunn av de store forskjellene i kraftpriser mellom områdene.

Utfordringen med rekalibreringen er at mekanismen i denne ikke tar hensyn til hvilke selskaper som faktisk ble under- eller overkompensert i inntektsrammen for 2022. Det var en samlet overkompensasjonen i inntektsrammene for 2022, og denne fordeles mellom alle selskaper basert på deres andel av bransjens avkastningsgrunnlag.

Innspillet fra nettselskapene peker på at en rekalibrering på bransjenivå blir svært urimelig og gir en vilkårlig fastsettelse av inntektsrammer når markedsforholdene og transportoppgavene mellom ulike prisområder og landsdeler utvikler seg forskjellig.

Nettselskapene etterspør en løsning hvor rekalibreringen i inntektsrammen for 2024 gjennomføres slik at fastsettelsen av inntekter ikke blir urimelig og vilkårlig. En alternativ løsning som er blitt nevnt er å behandle nettapet særskilt i rekalibreringen, eksempelvis å holde nettapet utenfor rekalibreringen eller å korrigere for volumendringer i nettap på selskapsnivå.

3.2 Alternativ metode for rekalibrering

Basert på våre analyser i kapittel 2.3, er vi enige i at rekalibreringen kan gi uheldige omfordelingseffekter, og at metoden for rekalibrering bør endres. Vi mener en eventuell endring bør være varig og langsiktig, og ikke bære preg av å være en særordning for å løse en spesifikk utfordring. Vi mener også det vil være uheldig å behandle enkelte kostnader særskilt i rekalibreringen.

For å fortsette å behandle alle kostnadselementer likt, er en tilnærming å ta selve differansen mellom estimerte og faktiske kostnader ut av rekalibreringsbeløpet. Da vil det kun være renteeffekten av differansen som inngår i rekalibreringen.

[8] Innspill fra 24 nettselskaper i nord, vår ref. 202310979-1

Alle kostnader vil fortsatt komme inn i kostnadsgrunnlaget, men med to års etterslep. Det skal sikre at selskapene får dekket sine kostnader og kan oppnå en rimelig avkastning over tid i tråd med forskriften. En fortsatt korreksjon for renteeffekten vil bidra til at selskapene ikke lider økonomisk tap eller gevinst som følge av tidsetterslepet.

3.3 Alternativ metode for rekalibrering kan redusere variasjonen i inntektsrammene over år

Vi har tidligere fremmet forslag om å endre rekalibreringen til å kun omfatte renteeffekten i en høring tilbake i 2015.[9] Hensikten den gang var først og fremst å redusere variasjonen i inntektsrammene, og endringen i rekalibreringen var ett av flere forslag.

Rekalibreringen i dag har den egenskapen at den forsterker variasjonen i inntektsrammer som følger av kostnadssjokk. En illustrasjon av denne effekten viser vi i tabell 3 og Figur 4 under. De viser en situasjon der kostnadsgrunnlag vokser med 2,5 prosent per år, men med et sjokk i driftskostnadene i år 4. I år 5 er kostnadsgrunnlaget tilbake på sin opprinnelige vekstkurve. Med en regulatorisk rente på 4 prosent per år, vil utvikling i kostnadsgrunnlag, inntektsramme og rekalibrering se slik ut i dagens oppsett og med forslag om ny rekalibrering:

Tabell 3: Stilisert eksempel på hvordan korrigering av kun renter slår ut etter kostandssjokk i forhold til dagens rekalibrering.

År	Kost.-gr.lag	Inntekts-ramme (IR)	Diff. i IR-året	Diff re-kalibreres to år senere	Renter til rekal. 4 % pr år	IR etter rekal. med dagens metode	IR etter rekal. med foreslått metode
1	1 000						
2	1 025						
3	1 051	1 051	0	0	0	1 051	1 051
4	1 200	1 077	-123	0	0	1 077	1 077
5	1 104	1 104	0	0	0	1 104	1 104
6	1 131	1 261	129	123	10	1 394	1 271
7	1 160	1 160	0	0	0	1 160	1 160
8	1 189	1 189	0	-129	-11	1 049	1 178
9	1 218	1 218	0	0	0	1 218	1 218

[9] NVE Høringsdokument 4/2015
https://publikasjoner.nve.no/hoeringsdokument/2015/hoeringsdokument2015_04.pdf

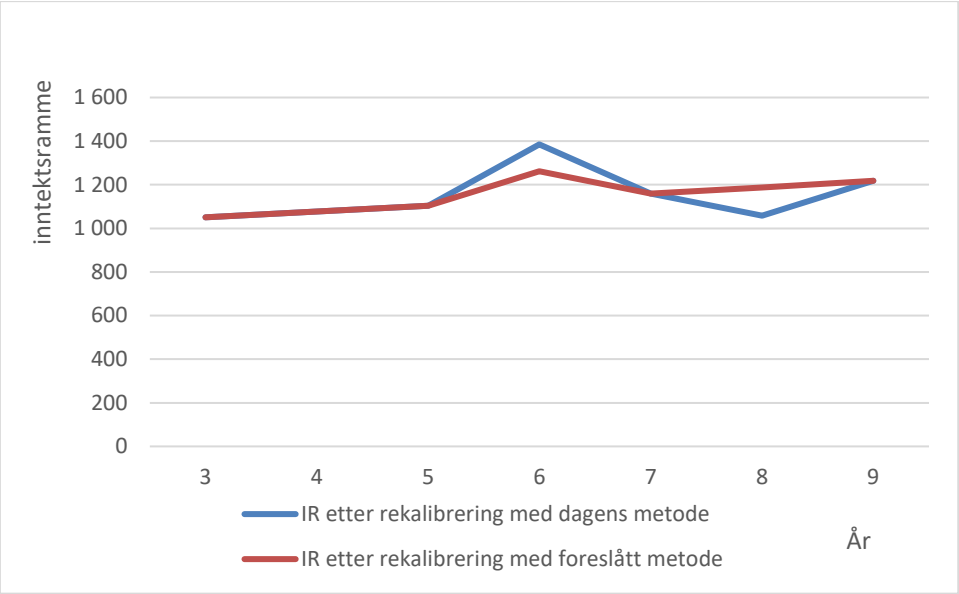

Figur 3: Illustrasjon av inntektsrammer i stilisert eksempel i Tabell 3

3.4 Utvikling i kostnadsdata

Vi gjennomførte ikke forslaget vi kom med i 2015 om å endre metode for rekalibrering. Noen av høringsinnspillene uttrykte at de andre forslagene vi lanserte i samme høring, ville gi tilstrekkelig utjevning av inntektsrammene over tid. Dermed var det ikke behov for endring i rekalibreringen. Et annet innspill som gikk igjen, var at vi burde se hvordan den nye KPI-faktoren som ble innført faktisk klarte å fange prisveksten i praksis før vi eventuelt gikk over til rekalibrering av kun renteeffekt. En annen innvending var at indeksene som vi benyttet ikke ville fange volumendringer. Bekymringen var at systematisk underestimering av kostnadsveksten ville gi et nåverditap. Vi var enige i at tidspunktet for endringen ikke var gunstig, men skrev i oppsummeringsdokumentet at vi kunne se på forslaget igjen på et senere tidspunkt.[10]

Hvis det finnes en ensidig trend i kostnadsutviklingen, kan det bidra til at rekalibrering av renteeffekt gir over- eller underdekning i forhold til å også inkludere differansen i rekalibreringsbeløpet. Vi har derfor sett nærmere på utviklingen av kostnadene som inngår i rekalibreringen nedenfor.

[10] NVE Oppsummeringsdokument 111/2015
http://publikasjoner.nve.no/rapport/2015/rapport2015_111.pdf

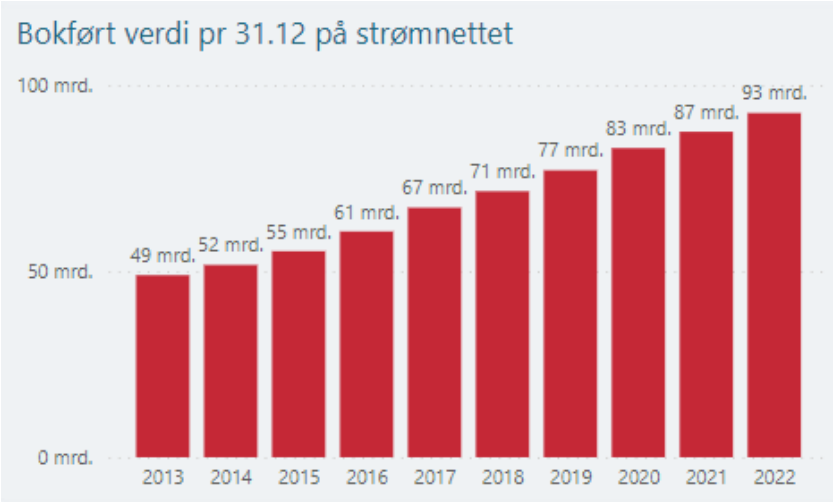

Figur 4: Utvikling i bokførte verdier for bransjen eks. Statnett

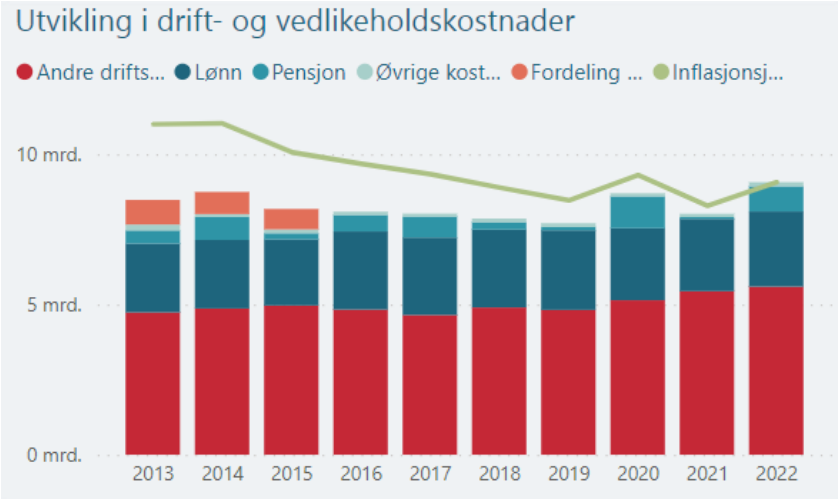

Figur 5: Utvikling i drifts- og vedlikeholdskostnader for bransjen eks. Statnett. Stolpene viser nominelle tall, mens linjen viser kostnader i 2022-kroner. Vi bruker KPI-lønn her, en konsumprisindeks for tjenester hvor arbeidskraft dominerer (SSBs tabell 11118).

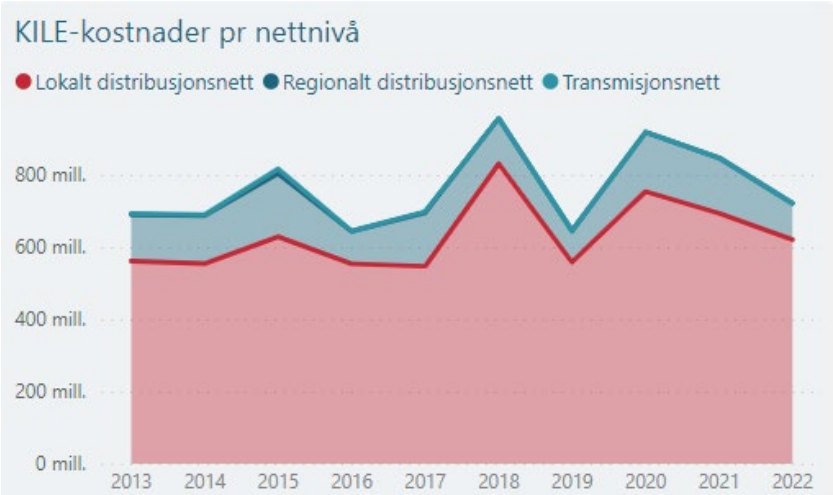

Figur 6: Utvikling i KILE for bransjen eks. Statnett

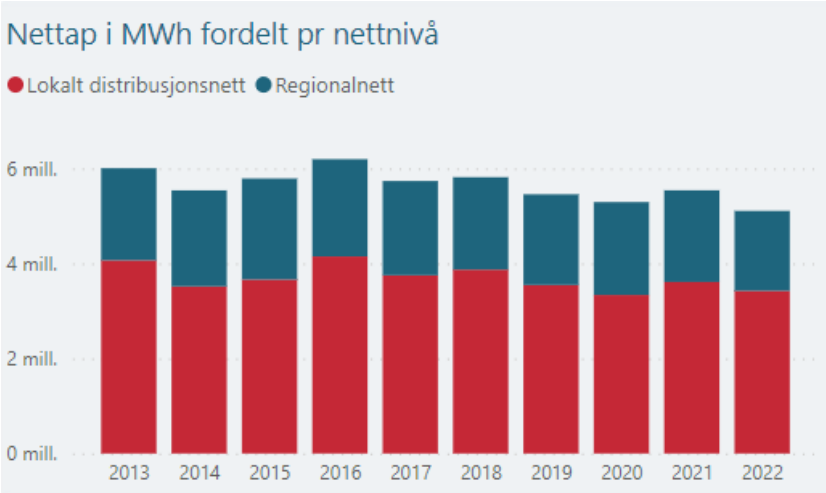

Figur 7: Utvikling i nettap for bransjen, eks. Statnett

Figurene viser at det har vært en periode med høy investeringstakt, men vi ser likevel ingen økende trend i andre kostnader. I den grad det finnes en trend i drifts- og vedlikeholdskostnadene, er denne heller negativ enn positiv. Vi ser heller ingen trend for KILE eller for nettap.

3.5 Vi foreslår å kun rekalibrere renteeffekten

Selv om nettselskapene har gjennomført store investeringer i de seneste årene, har det ikke gitt noen ensidig trend i øvrige kostnader. Vi mener derfor det er mulig å benytte en modell med to års etterslep der vi kun korrigerer for renteeffekten av kostnadsendringene. Dette mener vi vil gi tilstrekkelig kompensasjon for effektene av tidsetterslepet slik at selskapene får dekket sine kostnader og samtidig har mulighet til å oppnå rimelig avkastning.

Vi foreslår med dette å endre metode for rekalibrering til å kun omfatte renteeffekten fra og med inntektsrammene for 2024. Vi mener den foreslåtte endringen vil bidra til å rette opp uheldige omfordelingseffekter, og dermed imøtekomme bekymringen fra bransjen.

4 Økonomiske og administrative konsekvenser

4.1 Konsekvenser for nettkundene

Forslaget har ingen administrative konsekvenser for nettkundene. Ved å kun rekalibrere renteeffekten, vil nettleien som nettkundene betaler i større grad reflektere kostnaden og effektiviteten til det nettselskapet de tilhører. Forslaget vårt vil også bidra til mindre variasjon i inntektsrammene fra år til år, og dermed til å jevne ut nettleien over tid.

4.2 Konsekvenser for nettselskapene

Forslaget har ingen administrative konsekvenser for nettselskapene. Ved å kun rekalibrere renteeffekten, vil vi redusere noe usikkerhet for nettselskapene med tanke på egen fremtidig inntekt. Beløpene som rekalibreres blir lavere med vårt forslag, og hvert selskap vil få en inntektsramme som i større grad følger egne kostnader og effektivitet. Med dette reduseres også muligheten for at et selskaps inntekt blir påvirket av for eksempel store endinger i nettapsvolum i områder med helt andre priser enn sitt eget område.

Med den foreslåtte endringen får bransjen dekket kostnadene med to års etterslep, pluss korrigering for renteeffekten av avvik mellom forventet og faktisk kostnadsnivå. Det kan gi en noe annen inntektsramme år for år enn dagens modell, men så lenge det ikke finnes en varig trend i driftskostnadene, vil selskapene fortsatt kunne oppnå rimelig avkastning på sin investerte kapital over tid.

4.2.1 Konsekvenser på bransjenivå

Tabellen nedenfor viser hvor mye rekalibreringsbeløpet utgjør av kostnadsgrunnlaget i bransjen med dagens og med foreslått metode, og dermed hvordan omfordelingseffekten som ligger i rekalibreringen endrer seg med den foreslåtte endringen:

Tabell 4: Rekalibreringsbeløp for inntektsrammene 2016–2024 med dagens modell. Tall i millioner kroner.

År for kostnads - grunnlag	År for inntekts-ramme	Kostnads - grunnlag (KG)	Rekal.-beløp	Herav renter	Rekal.-beløp som del av KG	Renter på rekal.-beløp som del av KG
2022	2024	24 194	-995	-141	-4.1 %	-0.6 %
2021	2023	28 733	-86	-10	-0.3 %	0.0 %
2020	2022	27 120	-735	-72	-2.7 %	-0.3 %
2019	2021	20 515	-585	-59	-2.9 %	-0.3 %
2018	2020	17 574	-337	-37	-1.9 %	-0.2 %
2017	2019	18 833	-1 220	-136	-6.5 %	-0.7 %
2016	2018	18 896	-873	-99	-4.6 %	-0.5 %
2015	2017	18 037	-1 344	-155	-7.5 %	-0.9 %
2014	2016	17 498	1 485	175	8.5 %	1.0 %

Figuren nedenfor viser hvilken effekt den foreslåtte endringen ville hatt på den samlede inntektsrammen bakover i tid. Den viser små effekter på bransjenivå, samtidig som vi ser noe mindre variasjon mellom år med den foreslåtte rekalibreringen.

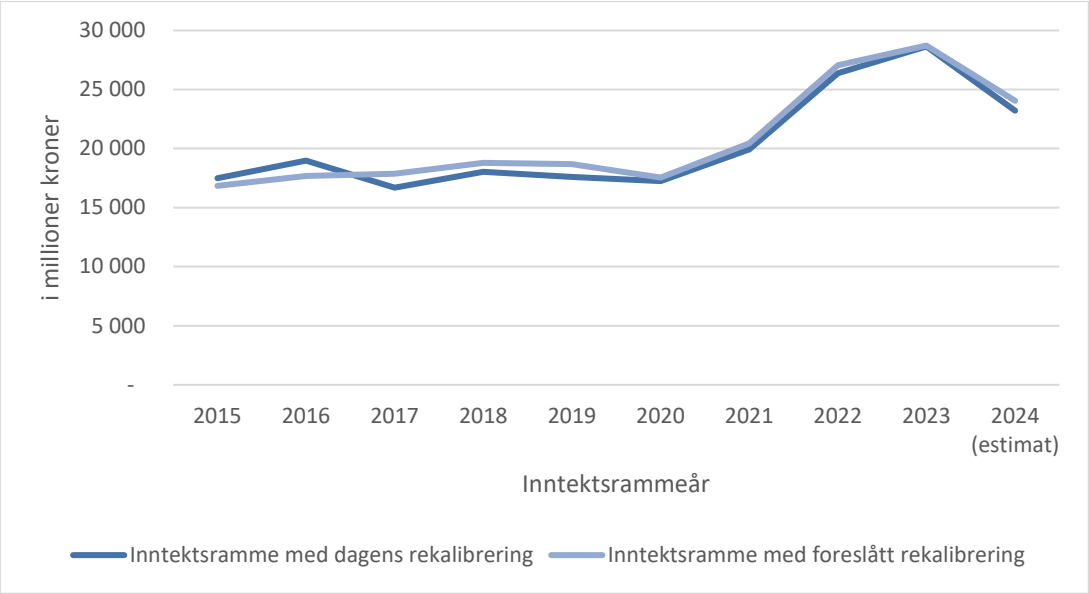

Figur 8: Historisk inntektsramme for bransjen eks. Statnett med rekalibrering etter dagens og foreslått metode. Merk at inntektsrammen for 2024 ennå ikke er varslet, og at den foreløpig kun er et estimat.

4.2.2 Konsekvenser på selskapsnivå

Effekten i selve rekalibreringen er lik for alle selskaper, andelen de får av rekalibreringsbeløpet er uendret, men beløpets størrelse endres. For inntektsrammene for 2024 endres rekalibreringsbeløpet fra -995 til -141 millioner kroner. Figuren under viser rekalibreringsbeløp per selskap med de to metodene. Det er perfekt korrelasjon mellom beløpene i de ulike metodene, men nivået er lavere med vårt forslag.

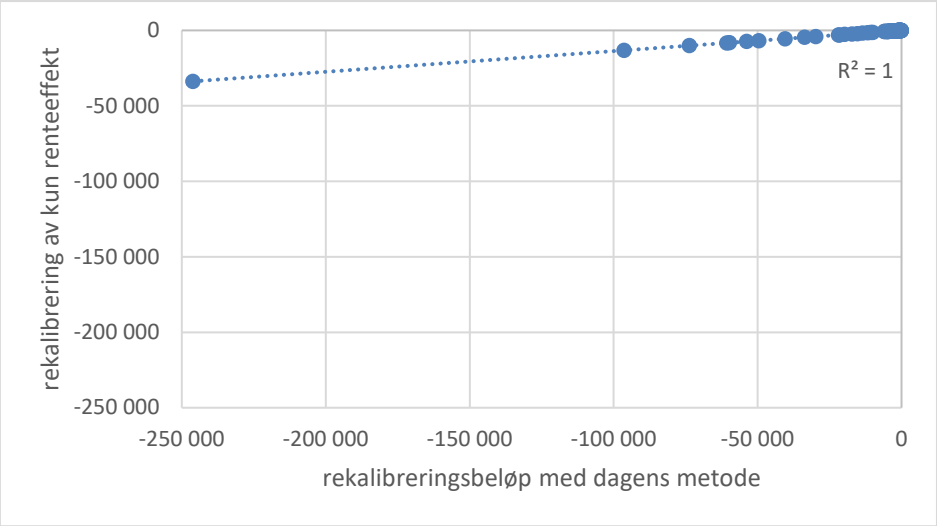

Figur 9: Rekalibreringsbeløp i dagens modell og med vårt forslag for inntektsrammene 2024.

I de følgende tabellene viser vi ulike stiliserte eksempler på hvilke utslag endringen i rekalibrering kan få for enkeltselskaper over tid ved ulike kostnadsendringer eller -sjokk. Eksemplene inkluderer kun to selskaper, og viser den isolerte effekten av rekalibreringen av kostnadselementene drifts- og vedlikeholdskostnader, KILE og nettapskostnader. Selskapene er i utgangspunktet like med tanke på kostnader og

avkastningsgrunnlag, som er fordelingsnøkkel for rekalibreringsbeløpet. For renteeffekten tar vi utgangspunkt i en referanserente på 7 %. Som en forenkling har vi sett bort fra inflasjonsjustering av drifts- og vedlikeholdskostnader og KILE.

Tabell 5: akkumulert effekt av rekalibrering etter dagens og foreslått metode som følge av en varig endring i drifts- og vedlikeholdskostnader

	År 0		År 2		År 4		År 6	
Varig D&V-reduksjon	**A**	**B**	**A**	**B**	**A**	**B**	**A**	**B**
Avkastningsgrunnlag	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Områdepris (kr/MWh)	400	400	400	400	400	400	400	400
Nettap i MWh	40	40	40	40	40	40	40	40
Nettapskostnad	16 000	16 000	16 000	16 000	16 000	16 000	16 000	16 000
Drifts- og vedlikeholdskostnader	100 000	100 000	80 000	100 000	80 000	100 000	80 000	100 000
KILE	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Faktiske kostnader	121 000	121 000	101 000	121 000	101 000	121 000	101 000	121 000
Forventede kostnader basert på t-2			121 000	121 000	101 000	121 000	101 000	121 000
Differanse mellom forventet og faktisk kostnad			20 000	-	-	-	-	-
Beløp til rekalibrering					- 10 000	- 10 000	-	-
Renteeffekt i rekalibreringen					- 1 400	- 1 400	-	-
Akk. effekt med dagens rekalibrering					- 11 400	- 11 400	- 11 400	- 11 400
Akk. effekt med foreslått rekalibrering					- 1 400	- 1 400	- 1 400	- 1 400

I eksempelet over antar vi at selskap A har en varig reduksjon av sine driftskostnader fra år 2. De forventede kostnadene for år 2 er basert på de faktiske kostnadene og nettapsvolum i år 0. For selskap A vil de forventede kostnadene i år 2 være høyere enn de faktiske kostnadene. Samlet sett har selskap A og B fått en for høy inntektsramme i år 2, og inntektsrammen rekalibreres derfor ned i år 4. Siden kostnadsreduksjonen er varig, vil den akkumulerte effekten av rekalibreringen bli stående.

Tabell 6: akkumulert effekt av rekalibrering etter dagens og foreslått metode som følge av et KILE-sjokk

	År 0		År 2		År 4		År 6	
KILE-sjokk	**A**	**B**	**A**	**B**	**A**	**B**	**A**	**B**
Avkastningsgrunnlag	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Områdepris (kr/MWh)	400	400	400	400	400	400	400	400
Nettap i MWh	40	40	40	40	40	40	40	40
Nettapskostnad	16 000	16 000	16 000	16 000	16 000	16 000	16 000	16 000
Drifts- og vedlikeholdskostnader	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
KILE	5 000	5 000	10 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Faktiske kostnader	121 000	121 000	126 000	121 000	121 000	121 000	121 000	121 000
Forventede kostnader basert på t-2			121 000	121 000	126 000	121 000	121 000	121 000
Differanse mellom forventet og faktisk kostnad			- 5 000	-	5 000	-	-	-
Beløp til rekalibrering					2 500	2 500	- 2 500	- 2 500
Renteeffekt i rekalibreringen					350	350	- 350	- 350
Akk. effekt med dagens rekalibrering					2 850	2 850	-	-
Akk. effekt med foreslått rekalibrering					350	350	-	-

I eksempelet over antar vi at selskap A blir utsatt for et uvær i år 2, og dermed får økt KILE dette året. For selskap A vil de forventede kostnadene i år 2 være lavere enn de faktiske kostnadene. Samlet sett har selskap A og B fått en for lav inntektsramme i år 2, og inntektsrammen rekalibreres derfor opp i år 4. De forventede kostnadene for år 4 er basert på de faktiske kostnadene og nettapsvolum i år 2, altså året med KILE-sjokket. For selskap A vil forventede kostnader i år 4 være høyere enn de faktiske kostnadene. Samlet sett har selskap A og B fått en for høy inntektsramme i år 4, og inntektsrammen rekalibreres derfor ned i år 6. Den akkumulerte effekten av rekalibreringen går dermed i null i år 6.

Tabell 7: akkumulert effekt av rekalibrering etter dagens og foreslått metode som følge av et kraftpris-sjokk som fører til redusert tapsvolum

	År 0		År 2		År 4		År 6	
Kraftpris-sjokk med redusert tapsvolum	**A**	**B**	**A**	**B**	**A**	**B**	**A**	**B**
Avkastningsgrunnlag	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Områdepris (kr/MWh)	400	400	400	2 000	400	400	400	400
Nettap i MWh	40	40	40	38	40	40	40	40
Nettapskostnad	16 000	16 000	16 000	76 000	16 000	16 000	16 000	16 000
Drifts- og vedlikeholdskostnader	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
KILE	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Faktiske kostnader	121 000	121 000	121 000	181 000	121 000	121 000	121 000	121 000
Forventede kostnader basert på t-2			121 000	185 000	121 000	120 200	121 000	121 000
Differanse mellom forventet og faktisk kostnad			-	4 000	-	- 800	-	-
Beløp til rekalibrering					- 2 000	- 2 000	400	400
Renteeffekt i rekalibreringen					- 280	- 280	56	56
Akk. effekt med dagens rekalibrering					- 2 280	- 2 280	- 1 824	- 1 824
Akk. effekt med foreslått rekalibrering					- 280	- 280	- 224	- 224

I eksempelet over antar vi at selskap B har en særlig høy kraftpris i år 2, noe som fører til en reduksjon i overført energi og nettap dette året. De forventede kostnadene i år 2 er basert på faktiske kostnader og nettapsvolum i år 0, men de tar høyde for de faktiske kraftprisene i år 2. Siden tapsvolumet er redusert for selskap B i år 2, vil de forventede kostnadene være høyere enn de faktiske dette året. Samlet sett har selskap A og B fått en for høy inntektsramme i år 2, og inntektsrammen rekalibreres derfor ned i år 4. Kraftprisen og tapsvolumet er tilbake til normalen i år 4, og faktisk kostnad er høyere enn forventet kostnad for selskap B dette året. Samlet sett har selskap A og B fått en for lav inntektsramme i år 4, og inntektsrammen rekalibreres derfor opp i år 6. Den absolutte endringen i nettapsvolum er lik fra år 0 til år 2 som fra år 2 til år 4, men siden kraftprisen er ulik disse årene, vil ikke den akkumulerte effekten av rekalibreringen gå i null i år 6 som vi så i KILE-eksempelet over.

De stiliserte eksemplene over viser altså hvilke ulike utslag rekalibreringen kan gi, men vi må huske på at bransjen består av rundt 85 nettselskaper som alle har kostnader og nettapsvolum som varierer mellom år, og hvor effekten av disse samlede differansene fordeles jevnt. Det eksemplene derimot understreker er at den akkumulerte effekten av rekalibreringen er betydelig lavere med foreslått metode kontra dagens metode.

4.3 Konsekvenser for myndighetene

Forslaget har ubetydelige konsekvenser for myndighetene. Vi vil endre en linje i kodene vi benytter for å beregne inntektsrammer, men forslaget påvirker ikke det årlige arbeidet med å varsle og vedta inntektsrammer.

Hvis situasjonen utvikler seg slik at det vil være varige og store prisforskjeller mellom budområdene, og at nettapsvolumene påvirkes av prisene fremover, vil endringen medføre at myndighetene i større grad oppfyller formålet med inntektsreguleringen.

Vedlegg

Tabell 8: Oversikt over rekalibreringsbeløp per selskap etter dagens og foreslått metode for inntektsramme 2024. Beløp i 1 000 kr.

Selskapsnavn	Rekal. beløp med dagens metode	Rekal. beløp med foreslått metode
Aktieselskabet Saudefaldene	-366	-52
ALUT AS	-3 983	-566
ARVA AS	-57 682	-8 191
ASKER NETT AS	-1 243	-176
BARENTS NETT AS	-14 739	-2 093
BINDAL KRAFTLAG SA	-412	-58
BKK AS	-71 190	-10 110
BREHEIM NETT AS	-649	-92
BØMLO KRAFTNETT AS	-2 582	-367
DE NETT AS	-796	-113
ELINETT AS	-11 324	-1 608
ELMEA AS	-19 082	-2 710
ELVENETT AS	-1 726	-245
EL-VERKET HØLAND AS	-1 006	-143
ELVIA AS	-237 672	-33 751
ENIDA AS	-4 080	-579
ETNA NETT AS	-2 983	-424
EVERKET AS	-3 038	-431
FAGNE AS	-39 066	-5 548
FJELLNETT AS	-4 348	-617
FØIE AS	-5 502	-781
FØRE AS	-3 009	-427
GASSCO AS (oppkjøpt av Statnett SF)	-49	-7
GLITRE NETT AS	-93 013	-13 209
GRIUG AS	-2 844	-404
HAFSLUND ECO VANNKRAFT AS	-168	-24
HALLINGDAL KRAFTNETT AS	-5 041	-716
HAVNETT AS	-1 082	-154
HEMSIL NETT AS	-1 312	-186
HERØYA NETT AS	-979	-139
HYDRO ALUMINIUM AS	-659	-94
HYDRO ENERGI AS	-107	-15
INDRE HORDALAND KRAFTNETT AS	-2 874	-408

Selskapsnavn	Rekal. beløp med dagens metode	Rekal. beløp med foreslått metode
ISALTEN NETT AS	-1 979	-281
JÆREN EVERK AS	-3 017	-428
KE NETT AS	-2 007	-285
KLIVE AS	-2 122	-301
KVAM ENERGI NETT AS	-2 185	-310
KYSTNETT AS	-3 610	-513
LEDE AS	-58 545	-8 314
LEGA NETT AS	-500	-71
LINEA AS	-20 824	-2 957
LINJA AS (nå fusjonert med Mørenett AS)	-21 123	-3 000
LINJA AS (tidligere Mørenett AS)	-28 756	-4 084
LNETT AS	-51 882	-7 368
LUCERNA AS	-3 225	-458
LUOSTEJOK NETT AS	-1 817	-258
LYSNA AS	-880	-125
MELLOM AS	-9 665	-1 372
MELØY NETT AS	-879	-125
MIDTNETT AS	-4 589	-652
MODALEN KRAFTLAG SA	-147	-21
NETTINORD AS	-2 421	-344
NETTSELSKAPET AS	-4 996	-709
NORANETT ANDØY AS	-1 582	-225
NORANETT AS	-13 044	-1 852
NORANETT HADSEL AS	-3 864	-549
NORDVEST NETT AS	-3 299	-469
NOREFJELL NETT AS	-391	-56
NORGESNETT AS	-16 600	-2 357
RAKKESTAD ENERGI AS	-1 100	-156
RK NETT AS	-592	-84
ROLLAG NETT AS	-440	-62
ROMSDALSNETT AS	-2 100	-298
RØROS E-VERK NETT AS	-1 831	-260
SANDØY NETT AS (nå innfusjonert i Nordvest Nett AS)	-270	-38
SKIAKERNETT AS	-346	-49
S-NETT AS	-2 676	-380
STANNUM AS	-2 042	-290
STATKRAFT ENERGI AS	-186	-26

Selskapsnavn	Rekal. beløp med dagens metode	Rekal. beløp med foreslått metode
STRAUMEN NETT AS	-911	-129
STRAUMNETT AS	-866	-123
SUNETT AS	-984	-140
SVABO INDUSTRINETT AS	-1 114	-158
SYGNIR AS	-10 218	-1 451
SØR AURDAL ENERGI AS	-1 504	-214
SØR-NORGE ALUMINIUM AS	-86	-12
TELEMARK NETT AS	-5 728	-813
TENSIO TN AS	-32 504	-4 616
TENSIO TS AS	-47 886	-6 800
TINDRA NETT AS	-1 305	-185
TINFOS AS	-46	-7
USTEKVEIKJA KRAFTVERK DA	0	0
UVDAL KRAFTFORSYNING SA	-443	-63
VANG ENERGIVERK AS	-880	-125
VESTALL AS	-4 596	-653
VESTMAR NETT AS	-2 222	-316
VEVIG AS	-5 660	-804
VISSI AS	-2 742	-389
VONETT AS	-4 593	-652
YMBER PRODUKSJON AS	-76	-11

NVE
Reguleringsmyndigheten
for energi – RME

Reguleringsmyndigheten for energi

Middelthuns gate 29
Postboks 5091 Majorstuen
0301 Oslo
Telefon: (+47) 22 95 95 95

reguleringsmyndigheten.no